

CUỘC
THẬP
TỰ CHÍNH
THỨC NHẤT

Một cách nhìn mới về lịch sử Thập tự chinh

THOMAS ASBRIDGE

CUỘC
THẬP
TỰ CHINH
THỨ NHẤT

CỘI NGUỒN XUNG ĐỘT
GIỮA KỶ TO GIÁO VÀ ISLAM GIÁO

Đào Quốc Minh dịch

Dành tặng CHRISTINE và ELLA

“Trong suốt cuốn sách này, Asbridge đã không viết ra một câu chuyện đơn giản, liền mạch, mà ông đã dẫn dắt người đọc đi xuyên qua các bằng chứng đương thời (đôi khi trái ngược nhau) nhằm thuật lại những thời khắc quan trọng... Cách tiếp cận này đem lại một cái nhìn trực tiếp đầy sống động, cũng tương tự như chính hành trình nghiên cứu diễn dã vất vả của tác giả. Asbridge đã đi bộ qua những vùng rộng lớn trên con đường thập tự chinh, băng qua Syria và Palestine, quan sát đầy nhạy bén và chi tiết về địa hình – cũng như tầm quan trọng chiến thuật của nó đối với chiến dịch – ông đã thuật lại cuộc thập tự chinh một cách trực quan, logic và làm bật lên được sự thật về nó”.

John Adamson, *Sunday Telegraph*

“Một cuốn sách quan trọng, với rất nhiều khám phá... Asbridge đã kể lại cho chúng ta nghe về chủ nghĩa anh hùng cao cả, cùng với sự tàn ác và bạo dục trào dâng như vũ bão... Ông đã trải nghiệm một hành trình vĩ đại, với những cảm nhận về địa lý rất nổi trội. Điều giúp ích cho ông, giống như rất nhiều thập tự quân từ 9 thế kỷ trước, chính là Asbridge đã tự đi bộ 350 dặm từ Antioch tiến về Jerusalem: cuốn sách này là một thành quả hoàn hảo của cả hành trình đó”.

Diarmaid MacCulloch, *Guardian*

“Tinh tế và công phu... Cuốn sách này của Thomas Asbridge, như một thành quả nổi bật đầu tiên, với nhận thức đầy đủ về các quan điểm hiện đại, ông đã trình bày cho người đọc câu chuyện dưới góc nhìn chủ yếu của chính những người đã trải qua cuộc thập tự chinh đó... Là một tài liệu kỹ lưỡng và đáng nể trọng về mặt học thuật, cuốn sách còn là một ví dụ đáng ngưỡng mộ về thể loại lịch sử tưởng tượng được viết cho người đọc phổ thông. Khi đọc cuốn sách này, người đọc sẽ hiểu biết hơn về thời đại Trung cổ và tinh thần thời Trung cổ; cũng như sẽ nảy sinh lòng ngưỡng mộ sự can đảm, sự kiên cường và thậm chí là lý tưởng chủ nghĩa của những thập tự quân. Ở mức độ đó, cuốn sách có thể được gọi là một sự xét lại lịch sử”.

Allan Massie, *Literary Review*

“Cuốn sách này rất hữu ích với người đọc... Đây là cuốn sách đầu tiên về chủ đề này, giúp chúng ta thấu hiểu điều những thập tự quân nghĩ và cảm nhận, như khi họ đã từng nhằm tưởng cuộc thập tự chinh là một cuộc thăm sát vì cái thiện và đổ máu để đền tội”.

Felipe Fernandez Armesto, *The Times*

“Nhân quan tâm lịch sử nổi bật của Asbridge mang lại sự hiểu biết và không gây ra những tranh cãi về động cơ hỗn tạp của những thập tự quân... Sự man rợ của các chiến binh Kitô giáo trong chiến thắng dường như nửa gây sốc, nửa làm hài lòng các nhà phê bình đương thời. Đó là tính hai mặt của cuộc cứu khổ, sự sùng đạo và tính háo sát mà Asbridge đã phân tích trong cuốn sách này. Asbridge đã tiếp cận khéo léo và biết cảm thông đối với bản chất rời rạc và đầy thiên kiến của các nguồn dữ liệu sơ cấp, ông có khả năng duy trì một câu chuyện hấp dẫn, xây dựng tính cách của người lãnh đạo, truyền cảm hứng cho cả những ai ngưỡng mộ và nuối tiếc về thành tựu của những thập tự quân thời Trung cổ, tất cả những yếu tố này kết hợp lại và đã tạo nên một trong những cuốn sách nổi bật nhất được ra mắt cho tới thời điểm này trong làn sóng nhiệt tình với lịch sử hiện nay”.

Graham Anderson, *Oxford Times*

“Mặc dù được nghiên cứu kỹ lưỡng, cuốn sách mang tính học thuật này lại khá nhẹ nhàng và có thể được đọc như một tác phẩm hư cấu và hoàn chỉnh, với các nhân vật sống động như Stephen xứ Blois và Godfrey xứ Bouillon. Cuốn sách chắc chắn sẽ trở thành tác phẩm bắt buộc phải đọc trong nhiều khóa học lịch sử của một trường đại học, nhưng nó cũng là một tường thuật hấp dẫn và sống động, sẽ dễ dàng thu hút người đọc phổ thông”.

Stephen Stewart, *Herald*

“Tường thuật của Thomas Asbridge về cuộc Thập tự chinh Thứ nhất đã mang lại cho cuộc sống đương đại một sự kiện sống động... mọi người nên đọc cuốn sách này”.

Medieval History

“Văn chương của Asbridge đơn giản nhưng vẫn hấp dẫn... tính học thuật cũng kỹ lưỡng và cẩn thận; ông là một tác giả có nhiệt huyết muốn đưa tác phẩm của mình vượt qua ranh giới giữa người đọc bác học và người đọc phổ thông... Ông cũng là một nhà sử học hiếm hoi mà kết quả của những nghiên cứu cẩn mẫn không khiến tác phẩm của ông trở nên khó đọc đối với mọi người”.

Jason Taliadoros, *The Age*

Mục lục

<i>Lời nói đầu</i>	11
<i>Danh mục bản đồ</i>	15
<i>Những nhân vật lịch sử</i>	16
Chương I Tuyên bố thánh chiến	19
Chương II Cơ sở thập tự chinh bùng phát	67
Chương III Cuộc viễn chinh tới Đông La Mã	118
Chương IV Cơ sở đầu tiên của cuộc chiến tranh	158
Chương V Trước bức tường của Antioch	200
Chương VI Siết chặt vòng vây	241
Chương VII Bên bờ vực hủy diệt	269

Chương VIII	Rơi vào bất hòa	302
Chương IX	Con đường gian nan	337
Chương X	Thánh địa	366
Chương XI	Kết quả cuối cùng	396
<i>Phần kết luận</i>		412
<i>Thuật ngữ chung</i>		419
<i>Niên đại</i>		420
<i>Ghi chú</i>		423
<i>Thư mục tham khảo</i>		461
<i>Mục từ tra cứu</i>		480

Lời nói đầu

Cuộc Thập tự chinh Thứ nhất được coi là một trong những giai đoạn đáng chú ý nhất trong lịch sử châu Âu, khi hàng chục ngàn người dẫn bước vào cuộc hành trình phi thường băng qua 3.000km đến Thánh địa, nhân danh Chúa Kitô để chiếm lại Jerusalem từ tay người Islam giáo. Đối mặt với tình trạng sức cùng lực kiệt, bệnh tật chết người, sự đói khát khổ sở và những trận chiến khát máu, những thập tự quân này đã chứng tỏ trong họ là trái tim sùng đạo mãnh liệt cũng như sự tàn bạo kinh hoàng. Với khả năng tấn công mạnh mẽ dù phải trả cái giá khủng khiếp đầy đau khổ, họ đã giành được chiến thắng. Các sự kiện trong suốt cuộc thập tự chinh đầy kịch tính, và có tác động to lớn đến mức đã thôi thúc vô số thế hệ trong suốt 9 thế kỷ vật lộn với lịch sử cuộc chiến này. Mọi thế hệ đều tìm cách thấu hiểu một sự kiện có tầm ảnh hưởng lớn và đầy biến loạn như vậy. Hầu hết đều cho rằng châu Âu bị đẩy vào cuộc thập tự chinh bởi những nỗi thù hận di truyền đã tồn tại từ trước đối với Islam giáo, và một cuộc đụng độ khủng khiếp giữa hai nền văn minh này là điều gần như không thể tránh khỏi. Trong kỷ nguyên hiện đại, người ta phân tích về cuộc Thập tự chinh Thứ nhất theo các hướng khác. Trong những lần tái hiện khác nhau trong vòng 150 năm qua, sự kiện Thập tự chinh Thứ nhất đã bị tách hoàn toàn khỏi bối cảnh đậm chất sùng đạo của nó,

và thay vào đó được coi như một cuộc đột kích lớn đầy tham lam, đánh dấu thời điểm nở rộ rực rỡ đầu tiên của chủ nghĩa thực dân phương Tây đồng thời bị xem như một bằng chứng thuyết phục về khung cảnh dã man của châu Âu thời Trung cổ.

Trong những thập niên gần đây, sự nỗ lực mạnh mẽ của giới sử học châu Âu, Cận Đông và Bắc Mỹ đã tạo tác và định hình lại hiểu biết của chúng ta về nguồn gốc, tiến trình và tác động của cuộc thập tự chinh. Nhưng cho đến nay, không có học giả nào tập hợp các chuỗi nghiên cứu này lại với nhau để trình bày một bài sử mới có tính phân tích về cuộc thập tự chinh để số đông độc giả có thể tiếp cận được. Cuốn sách này sẽ không cố gắng trình bày lịch sử xác quyết của sự kiện Thập tự chinh Thứ nhất, sẽ rất khó để đạt được một thành tựu vĩ đại như vậy. Dựa vào những tài liệu vượt trội và kiến thức sâu sắc về khu vực Levant, cuốn sách sẽ làm sáng tỏ thêm căn nguyên của cuộc thập tự chinh, giải thích điều gì thôi thúc vô số người châu Âu tham gia nó; sẽ kể lại câu chuyện về hành trình đáng kinh ngạc của những người tham gia, đặt ra câu hỏi rằng làm thế nào một cuộc thập tự chinh không có sự lãnh đạo tập trung và đường như được theo đuổi với rất ít hoặc không có kế hoạch từ trước lại tránh khỏi kết cục bị hủy diệt ngay lập tức; cuốn sách cũng đánh giá bản chất thực sự của những mối quan hệ giữa Kitô giáo và Islam giáo tại thời điểm cuộc thập tự chinh nổ ra và chứng minh chúng đã biến đổi như thế nào sau cuộc tấn công vào Thánh địa.

Tôi bắt đầu viết cuốn sách này ba năm trước, nhưng hơn thế, nó thực sự là kết quả của niềm đam mê lâu dài đối với lịch sử thập tự chinh. Lần đầu tiên tôi có cơ hội tiếp cận câu chuyện kỳ diệu của Thập tự chinh Thứ nhất là khi nghe được lời truyền giảng đầy cảm hứng của Richard Mole. Kể từ thời đó, khi mới mười sáu tuổi, tôi đã say mê và sớm quyết định rằng mình muốn cống hiến cuộc đời để nghiên cứu các cuộc thập tự chinh. Giờ đây, gần hai thập niên sau, tôi thấy mình thật may mắn khi tìm được con đường trong sự nghiệp và cuộc đời học thuật khi trở thành một nhà sử học về thời Trung cổ.

Trên bước đường nghiên cứu, tôi đã được nhiều bạn bè và cố vấn giúp đỡ, nhưng tôi muốn bày tỏ lời cảm ơn đặc biệt đến những người đã định hình cách tiếp cận của tôi với cuốn sách này bằng nhiều cách khác nhau. Peter Edbury, Giáo sư Lịch sử Trung cổ tại Đại học Cardiff, và Jonathan Riley-Smith, hiện là Giáo sư Lịch sử Giáo hội Dixie tại Đại học Emmanuel, Cambridge, đã hướng dẫn tôi trong suốt những năm tôi còn là một sinh viên lẫn khi tôi theo chương trình sau đại học, cả hai dạy tôi các nguyên tắc nghiên cứu lịch sử và giá trị của phân tích phản biện. Tôi chân thành hy vọng họ sẽ không đánh giá quá khắt khe nỗ lực đầu tiên của tôi trong việc mang thế giới sống động thời Trung cổ đến với một lượng độc giả lớn hơn.

Tôi cũng xin cảm ơn một số học giả chuyên nghiên cứu thập tự chinh khác, đáng chú ý nhất là Giáo sư Malcolm Barber và Tiến sĩ Susan Edgington vì đã đọc bản thảo cuốn sách này và cho tôi lời khuyên có giá trị. Cũng xin cảm ơn Tiến sĩ Jonathan Phillips vì tình bạn và sự khích lệ liên tục. Tôi mang ơn nhiều đồng nghiệp trong Khoa Lịch sử tại Queen Mary, Đại học London, nhất là vì họ đã hỗ trợ tôi có thời gian nghỉ nghiên cứu để hoàn thành cuốn sách này. Nếu không có lời khuyên của Giáo sư Peter Hennessy, tôi thậm chí có thể chưa bao giờ bắt đầu, và thực tế là tôi đã tỉnh táo trong quá trình viết, gần như trọn vẹn, nhờ vào tình bạn quý giá của Tiến sĩ James Ellison và Kathryn Mallen.

Tác phẩm của tôi cũng được hưởng lợi rất nhiều từ niềm tin của Andrew Gordon, biên tập viên của tôi tại Simon & Schuster. Để đến được văn bản hoàn thiện của cuốn sách tôi cần đến rất nhiều sự khích lệ nồng nhiệt và những đánh giá sắc sảo khi biên tập của ông.

Tôi cũng xin cảm ơn các cán bộ của Viện Nghiên cứu Lịch sử, London, phần lớn cuốn sách này được thực hiện ở đó. Tôi cũng chân thành cảm ơn Khoa Lịch sử của Đại học Reading nhờ khoản

trợ cấp đi lại hào phóng đã cho phép tôi đi bộ 350 dặmⁱ theo đúng lộ trình của cuộc Thập tự chinh Thứ nhất, từ Antioch đến Jerusalem vào mùa hè năm 1999. Những trải nghiệm của tôi trong suốt hành trình đó, cùng với những chuyến đi khác nhau của tôi ở Levant, đã mang đến nền tảng vô giá để tôi viết nên cuốn sách này.

Tôi đã có được may mắn, trong suốt sự nghiệp học tập của mình, là được hỗ trợ liên tục từ phía gia đình để đạt được mục tiêu. Cuốn sách này cũng không ngoại lệ, nhưng tôi phải bày tỏ lòng biết ơn đặc biệt với cha mẹ vì đã thể hiện sự nhẫn nại vô cùng trong những tháng cuối đầy căng thẳng khi tôi tìm cách hoàn thiện văn bản và xoay xử giữa các nghĩa vụ tuyệt vời nhưng mệt mỏi của việc làm cha.

Tôi muốn gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất, chân thành nhất đến vợ tôi, Christine. Qua nhiều tháng năm viết và nghiên cứu, cô ấy đều ở bên tôi, đã không ngần ngại giúp đỡ tôi, kiểm tra và thảo luận về những ý tưởng của tôi và đưa ra những lời phê bình mang tính xây dựng nhất cho tác phẩm này. Trên tất cả, cô ấy đã mang đến điều kỳ diệu đến với thế giới này. Đó là con gái Ella của chúng tôi, cô bé gắn kết cuộc sống của chúng tôi lại với nhau khi cuốn sách này hoàn thiện.

Ngay trước khi cuốn sách này hoàn thành, người đại diện của tôi, Giles Gordon, đã qua đời sau một tai nạn bất ngờ. Nếu không có sự hướng dẫn đầy trí tuệ của Giles, tôi sẽ không bao giờ có cơ hội truyền tải quan điểm của tôi về Thập tự chinh Thứ nhất đến với độc giả chính thống. Tôi sẽ luôn lấy làm tiếc vì ông ấy đã không thể đọc bản hoàn thiện của cuốn sách này nhưng tôi hy vọng ông sẽ bằng lòng. Tôi nhớ ông ấy nhiều lắm.

THOMAS ASBRIDGE

London, tháng 11 năm 2003

i. Khoảng hơn 563km. (BTV)

Danh mục bản đồ

1. Tây Âu vào năm 1095	28-29
2. Hành trình của thập tự quân đến Constantinople	128
3. Constantinople và phía tây Tiểu Á	156
4. Phía đông Tiểu Á và Cilicia	187
5. Bắc Syria	203
6. Thành Antioch	208
7. Antioch: vị trí bao vây vào tháng 3 năm 1098	251
8. Lebanon và Palestine	347
9. Thành Jerusalem	374

Những nhân vật lịch sử

Giáo hoàng

- » Gregory VII (1073-85): Người đấu tranh không khoan nhượng cho Phong trào Cải cách của mình.
- » Urban II (1088-99): Người phát động cuộc Thập tự chinh Thứ nhất tại Clermont vào năm 1095

Những thập tự quân

- » Adhémar xứ Le Puy: Giám mục xứ Le Puy ở miền nam nước Pháp và là giáo sĩ đại diện cho giáo hoàng trong cuộc thập tự chinh
- » Raymond xứ Toulouse: Bá tước xứ Toulouse và là lãnh chúa xứ St Gilles; lãnh đạo thể tục của thập tự quân miền nam nước Pháp
- » Bohemond xứ Taranto: Con trai của Robert Guiscard và là lãnh đạo của thập tự quân người Norman miền nam nước Ý
- » Godfrey xứ Bouillon: Công tước xứ Lower Lotharingia và là lãnh đạo của thập tự quân đến từ Lotharingia và Đức
- » Robert xứ Normandy: Con trai của William Nhà chinh phạt và là công tước xứ Normandy; là lãnh đạo của thập tự quân miền bắc nước Pháp
- » Robert xứ Flanders: Bá tước xứ Flanders và là lãnh đạo của thập tự quân miền bắc nước Pháp
- » Stephen xứ Blois: Bá tước xứ Blois và là lãnh đạo của thập tự quân miền bắc nước Pháp

- » Hugh xứ Vermandois: Bá tước xứ Vermandois ở miền bắc nước Pháp và là anh em với vua Philip I của nước Pháp
- » Tancred xứ Hauteville: Là người cháu họ trẻ tuổi và thích phiêu lưu của Bohemond xứ Taranto
- » Baldwin xứ Boulogne: Bá tước của Boulogne; Người anh em trai đầy tham vọng của Godfrey xứ Bouillon
- » Peter Ân sĩ: Nhà thuyết giáo lôi cuốn và lãnh đạo danh nghĩa của cuộc Thập tự chinh Nhân dân
- » Peter Bartholomew người Provence: Là người được khai thị, “đã tìm thấy” Ngọn giáo thánh đâm vào sườn Đức Chúa Jesus

Người Đông La Mã và người Armenia

- » Alexius I Comnenus: Hoàng đế Đông La Mã (1081-1118), người sáng lập vương triều Comneni vĩ đại
- » Manuel Boutoumites: Vị tướng Hy Lạp giám sát cuộc bao vây của thập tự quân ở Nicaea
- » Taticius: Người Hy Lạp, dẫn đường cho thập tự quân đến Antioch
- » Thoros: Nhà cai trị người Armenia của thành phố Edessa;
- » Firuz: Cha nuôi của Baldwin xứ Boulogne, cư dân Antioch, người Armenia đã phản bội thành phố

Người Islam giáo

- » Kilij Arslan: Hoàng đế của vương quốc Islam giáo Rüm ở Tiểu Á
- » Yaghi Siyan: Người đứng đầu thành phố Antioch, nhà cai trị người Seljuq thành phố Damascus, Syria
- » Duqaq xứ Damascus: Nhà lãnh đạo lực lượng cứu viện Islam giáo đầu tiên ở Antioch, Nhà cai trị người Seljuq của thành phố Aleppo, Syria
- » Ridwan xứ Aleppo: Lãnh đạo lực lượng cứu viện Islam giáo thứ hai ở Antioch, nhà cai trị xứ Mosul và là vị tướng nổi tiếng
- » Kerbogha: Nhà lãnh đạo một đội quân Islam giáo đông đảo để giải phóng Antioch
- » Al-Afdal: Người cai trị vương triều Fatimid ở Cairo

Chương I

Tuyên bố thánh chiến

Một chủng tộc hoàn toàn xa lạ với Chúa đã xâm chiếm vùng đất của các Kitô hữu, đã tàn hại người dân bằng gươm đao, áp bức và khói lửa. Những kẻ này đã phá hủy và làm ô uế các tế đàn với những hành vi dơ bẩn. Chúng đã cắt bao quy đầu cho các Kitô hữu, khiến cho máu của bao quy đầu lênh láng trên các tế đàn hoặc đổ thứ máu đó vào những bình nước thánh rửa tội. Chúng mổ bụng người dân, hành hạ người dân đến chết, chúng cắt xẻo thân thể người dân và buộc thân thể họ vào cọc, kéo lê họ xung quanh và quất roi vào họ trước khi ra tay sát hại, khi họ nằm lạnh trên mặt đất, tất cả lòng ruột bị xổ ra ngoài. Những bạo hành kinh khủng và tội tệ này xảy ra với cả đối với những người phụ nữ, tôi biết kể sao cho thấu.

Vậy ai là người phải báo thù cho họ, ai là người phải cứu chuộc tình trạng này, nếu không phải là các anh chị em, những con người ở các quốc gia nơi Chúa đã ban phát vinh quang rực rỡ trong vòng tay của Người, với sự vĩ đại của trái tim, sự uyển chuyển của cơ thể và sức mạnh để sẵn sàng khuất phục bất cứ kẻ nào chống lại các anh chị em.¹

T hứ ngôn ngữ biểu trưng kinh thiên này cùng sự hô hào mạnh mẽ đã phát động cuộc Thập tự chinh Thứ nhất. Vào thứ Ba cuối cùng của tháng 11 năm 1095, giáo hoàng Urban II đã có bài phát biểu gây phẫn kích cho đám đông bên ngoài thành Clermont miền nam nước Pháp. Giáo hoàng đưa ra lời cáo buộc rằng các Kitô hữu phương Đông đang phải chịu đựng sự áp bức và lạm dụng khủng khiếp dưới bàn tay của các đạo sư Islam giáo “man rợ”, và ngay cả trung tâm của truyền thống Kitô giáo, Thánh địa Jerusalem, cũng nằm trong sự kiểm tỏa của Islam giáo. Trước những “tổn thương” khó lòng chịu đựng được này, giáo hoàng Urban kêu gọi Công giáo châu Âu hãy cầm lấy vũ khí và theo đuổi một chiến dịch tái chiếm đầy thù hận, một cuộc thánh chiến sẽ tẩy sạch tội lỗi cho những ai tham gia. Khi vị giáo hoàng tuyên bố rằng những người chiến đấu với tư cách “chiến binh của Chúa Kitô” sẽ được thanh tẩy trong ngọn lửa tranh đấu, lời ông nói đã khiến cho các Kitô hữu bùng bùng như lửa.

Trong những tuần và tháng tiếp theo, lời kêu gọi đầy kích thích của giáo hoàng lan truyền khắp châu Âu, khiến khoảng 100.000 đàn ông và phụ nữ, từ tầng lớp hiệp sĩ đến tầng lớp bán hàn, hưởng ứng lời kêu gọi – họ huy động một lượng nhân lực lớn nhất kể từ khi đế quốc La Mã sụp đổ. Một trong số đó là chiến binh thập tự chinh người Norman vĩ đại, Bohemond xứ Taranto. Đắm mình trong cuộc bao vây cay đắng thành Amalfi đầy bạo động ở miền nam nước Ý, Bohemond đã thay đổi mạnh mẽ khi nghe được tin tức tập hợp lực lượng cho cuộc thập tự chinh lan truyền đến. Yêu cầu mang ra chiếc áo choàng được trang trí xa hoa nhất của mình, ông cắt món đồ quý giá thành từng mảnh trước một đám đông sùng sốt. Sau đó, ông biến những mảnh vải thành những cây thánh giá, rồi tự hào khoe huy hiệu này trên tay áo của mình như một dấu hiệu rõ ràng thể hiện cam kết với sự nghiệp thập tự chinh, sau đó phân phát phần còn lại cho những khán giả đang bị mê hoặc. Họ đã đồng lòng từ bỏ cuộc bao vây thành phố nọ để tham gia chiến đấu trong một cuộc chiến mới,

và bỗng nhiên bầu không trung vang dậy tiếng reo hò chiến đấu của họ: “Ý Chúa! Ý Chúa!”².

Cuộc thập tự chinh vĩ đại này, được lịch sử gọi là Thập tự chinh Thứ nhất, đánh dấu một bước ngoặt trong quan hệ giữa Islam giáo và phương Tây. Đây không phải là cuộc chiến đầu tiên giữa Kitô hữu và người Islam giáo, nhưng chính cuộc xung đột này đã đặt hai tôn giáo vừa nêu trở thành hai thế lực thù địch và thù hận suốt một thời gian dài, với mức độ ngày càng sâu sắc. Trong khoảng thời gian 1000-1300, châu Âu Công giáo và Islam giáo, ban đầu chỉ thỉnh thoảng mới có sự giao tranh, đã trở thành những đối thủ truyền kiếp công khai, và những tiếng vang lạnh lẽo của sự dịch chuyển địa chấn này vẫn còn vang vọng trên thế giới ngày nay.

Cuộc Thập tự chinh Thứ nhất đứng ở tâm điểm của sự dịch chuyển này vì nó ảnh hưởng đến quá trình biến đổi ở hai cấp độ đan xen: “hiện thực” và “huyền thoại-lịch sử”. Trong “thực tế”, cuộc thập tự chinh đã đẩy Islam giáo và phương Tây vào cuộc xung đột hữu hình khốc liệt, nhưng không nhất thiết gây ra thôi thúc một sự chia rẽ không thể hàn gắn. Tuy nhiên, ngay cả trước khi cuộc thập tự chinh kết thúc, các sự kiện từng diễn ra đã bắt đầu trở thành “huyền thoại-lịch sử”, khi những người đương thời tìm cách ghi lại và giải thích tiến trình đáng chú ý của nó, họ đặt câu hỏi rằng tại sao sự kiện này lại xảy ra, ai đã tham gia và tại sao, và cuộc thập tự chinh đã ảnh hưởng đến thế giới như thế nào. Thật vậy, từ khởi nguyên, lịch sử của cuộc thập tự chinh đã bị xóa nhòa do những cái nhìn sai lạc. Hình ảnh những người Islam giáo – những kẻ áp bức tàn bạo – được giáo hoàng Urban gọi lên chỉ là một thứ sản phẩm của tuyên truyền thuần túy. Nếu có gì đó là thật thì đó là khi so với Công giáo, Islam giáo cho thấy trong các thế kỷ trước họ mới là tôn giáo có lòng khoan dung hơn đối với các tôn giáo khác. Tương tự, quyết định tự phát và nông nổi của Bohemond khi tham gia cuộc thập tự chinh, được một trong những

chiến binh của ông ghi lại một cách nghiêm cẩn, gần như chắc chắn là để che giấu những tham vọng đầy tính toán.³

THẾ GIỚI CỦA GIÁO HOÀNG URBAN II

Người phát động Thập tự chinh Thứ nhất được sinh ra trong gia đình quý tộc de Lagery ở thị trấn Châtillon-sur-Marne miền bắc nước Pháp vào khoảng năm 1035. Ông được đặt tên trong lễ rửa tội là Odo, và được biết đến trong biên niên sử dưới một tên khác, vì khi bước lên ngôi vị được truyền lại từ thời Thánh Peter ở Rome ở tuổi 50, ông đã tuân theo truyền thống giáo hoàng, đoạn tuyệt với quá khứ để trở thành giáo hoàng Urban II. Nhưng, bất chấp sự thay đổi này, Urban vẫn là một con người của thời đại ông, quá trình trưởng thành và sự nghiệp trước đó của ông để lại một dấu ấn không thể tranh cãi trên cương vị giáo hoàng, và có vai trò to lớn trong việc định hình cuộc chiến tranh quan trọng làm rung chuyển châu Âu vào cuối thế kỷ XI.⁴

Xã hội châu Âu

Đối tượng mục tiêu của giáo hoàng Urban II vào năm 1095 là tầng lớp quý tộc của Pháp, tầng lớp đã sinh ra ông, họ là một tầng lớp chiến binh hung bạo, chiến đấu để sinh tồn trong thế giới hỗn độn khát máu. Vào khoảng 1.000 năm trước, khu vực mà ngày nay là nước Pháp đã bị thế giới La Mã không ngừng bành trướng tràn qua và chiếm đóng. Trong nhiều thế kỷ, vùng đất này được hưởng hòa bình và thịnh vượng tương đối trong thời kỳ bảo hộ của đế quốc này, nhưng từ thế kỷ IV sau đó, sự thống trị của Rome bắt đầu rung chuyển, khi lực lượng luật pháp, văn hóa và xã hội thoái trào. Đế quốc La Mã, tuy vậy đã không sụp đổ ngay tức khắc – thay vào đó, nó suy tàn dần dần, và khi sức mạnh của đế quốc này tiêu tán đến cùng kiệt, các dân tộc “man rợ” đã bắt đầu thay thế, bắt chước và cuối cùng là dập tắt quyền lực của Rome. Từ thế kỷ V đến thế kỷ VII, các nhóm